

Meld.St.16 - Utdanning for omstilling

UN Global Compact Norge, FNs organisasjon for bærekraftig næringsliv, takker for muligheten til å delta i høring om meldingen "Utdanning for omstilling - økt arbeidsrelevans i høyere utdanning".

UN Global Compact Norge ser på denne meldingen som et godt grunnlag for et tettere samarbeid mellom akademia og arbeidslivet. Som en kunnskapsøkonomi er det avgjørende at vår arbeidsstyrke har høy omstillingsevne og relevant og solid kunnskap. Vi ser på økt arbeidsrelevans i høyere utdanning, som et viktig middel for dette.

I UN Global Compact Norge tilbyr vi flere praksisstudenter avtaler gjennom høyere utdanningsinstitusjoner rundt om i landet. Flere av våre medlemsorganisasjoner gjør det samme.

Vi ser vi særlig positivt på følgende strategi som lanseres i meldingen:

- Det må tilrettelegges for flere delte stillinger og mer mobilitet mellom høyskoler og universiteter og samarbeidspartnere i arbeidslivet.

På et generelt grunnlag savner vi at meldingen tar i bruk det fulle potensialet et tettere samarbeid mellom akademia og næringslivet kan oppnå, og at den på enkelte områder ikke svarer på de innspilte utfordringene mellom akademia og næringslivet. Vi ber derfor komiteen vurdere følgende merknader:

Flere frivillige praksisplasser i disiplinutdanningene (merknad til kap. 5.3)

Praksis fremheves i meldingen som det foretrukne ønsket for økt arbeidsrelevans blant studenter (se figur 4.1). OECD påpeker også at norske studenter i for liten grad tilbys praksis, og at studenter som har fått arbeidserfaring gjennom praksisopphold opplever en lettere overgang til arbeidslivet. Studentene har også mer tillit til egne ferdigheter, og en bedre forståelse av hva de ønsker å jobbe med etter fullført studieløp. Internasjonale studier bekrefter dessuten at studenter i disiplinufag som har hatt praksis, i større grad lykkes med å få fulltidsstillinger, stillinger som tilsvarer utdanningsnivået og at de oppnår et høyere lønnsnivå enn de uten praksis.

For å realisere regjeringens mål at "flere studenter får relevant praksis i løpet av studiene" (s. 11), vil det være nødvendig å mobilisere nye krefter i arbeids- og næringsliv. Som meldingen påpeker, utgjør små og mellomstore bedrifter majoriteten av næringslivet i Norge. Disse har allerede spilt inn at det er særlig krevende å delta i praksissamarbeid og etterlyser insentiver. Regjeringens svar på bedriftenes ønske om insentiver, er at "gevinstene av å delta i praksissamarbeid er store, og at praksisstudenter og samarbeid med fagmiljøer er en ressurs".

UN Global Compact Norge mener at den dokumenterte effekten av praksisplasser bør danne grunnlaget for en mer ambisiøs og konkret satsing på frivillige praksisplasser i disiplinutdanningene. Vi mener også at regjeringens forventninger og tiltak under kapittel 5 "Mer og bedre praksis" i for liten grad svarer ut behovene, og håper derfor at Stortinget utfordrer Regjeringen til å se nærmere på hvilke barrierer som hindrer små og mellomstore bedrifter i å ta del i slike

samarbeid, og undersøker hvilke insentiver som kunne hatt effekt på antallet praksisplasser som ble tilbudt av små og mellomstore bedrifter.

Forslag til merknader:

- **Komiteen ber regjeringen om å ta initiativ til en utredning av hvilke barrierer næringslivet møter ved praksisordningene med academia.**
- **Komiteen ber regjeringen undersøke hvilke insentiver som kan påvirke antallet praksisplasser som tilbys av små og mellomstore bedrifter.**

Studenter som pådrivere for en bærekraftig omstilling (merknad til kap. 5.1.2)

I meldingens første kapittel understreker regjeringen at vår evne til omstilling, innovasjon og samhandling vil avgjøre hvordan vi evner å videreutvikle samfunnet. I samme underkapittel skriver de at "Bærekraftsmålene bidrar blant annet til at de fleste næringer og virksomheter vil trenge mer kompetanse om klima og miljø" (s. 6). UN Global Compact Norge vil understreke at behovet er bredere, og opplever at bedrifter trenger kompetanse om hvordan man sikrer sosial og økonomisk bærekraft, uten at det går på bekostning av økologisk bærekraft. Europakommisjonens strategi for å nå visjonen om å nå det europeiske utdanningsområdet innen 2025, vektlegger for eksempel både inkludering, kjønnsbalanse og en grønn, digital omstilling. Vi oppfordrer derfor Komiteen til å se arbeidsrelevant kompetanse bredere enn hva denne meldingen gjør.

Det rår ikke tvil om at kompetanse om bærekraftig utvikling og omstilling er arbeidsrelevant kompetanse. Større virksomheter har gjerne egne ansatte eller team om arbeider med dette. Flere [rapporter](#) understreker derimot at små og mellomstore bedrifter har mindre tid, kapital og personell til å muliggjøre en bærekraftig omstilling i egen virksomhet. De deltar også i færre nettverk og klynger. UN Global Compact mener "forsker til låns", en ordning som passer for små og mellomstore bedrifter, kan fungere som et utgangspunkt for å i større grad "låne ut" studenter med bærekraftskompetanse som ressurser inn i små og mellomstore bedrifter.

Ulike varianter av dette finnes allerede på NTNU gjennom "Ekspert i team", på UiB gjennom emnet "Bærekraftig innovasjon" og på USN gjennom "Innovasjon i team – en modell for innovasjons- og samarbeidskompetanse for et bærekraftig arbeidsliv". Alle disse ordningene bidrar til økt arbeidsrelevans, økt innovasjonskompetanse, samarbeidskompetanse og understreker hvordan studenter fungerer som ressurser for å løse bærekraftsutfordringer. UN Global Compact Norge ber derfor Komiteen utfordre regjeringen til å se på hvordan eksisterende og/eller nye initiativer som kombinerer arbeidsrelevans, innovasjon og bærekraft kan utvides til å gagne flere studenter og flere arbeidslivsaktører.

Forslag til merknader:

- **Komiteen ber regjeringen også legge de sosiale og økonomiske aspektene ved bærekraft til grunn i det beskrevne kompetansebehovet til næringslivet.**

- **Komiteen ber regjeringen om å undersøke hvordan eksisterende og/eller nye initiativer som kombinerer arbeidsrelevans, innovasjon og bærekraft kan utvides til å gagne flere studenter og flere arbeidslivsaktører.**
- **Komiteen ber regjeringen inkludere studenter og høyere utdanningsinstitusjoner som sentrale aktører i den kommende nasjonale handlingsplanen for bærekraftsmålene.**

Om UN Global Compact Norge

UN Global Compact er FNs organisasjon for bærekraftig næringsliv og verdens største bedriftsinitiativ for bærekraft med over 15.000 medlemsbedrifter. Norgeskontoret til UN Global Compact åpnet i 2019 og er det største bedriftsinitiativet for bærekraft i Norge med nærmere 300 innmeldte medlemmer. I dag er rundt 30 av de 40 største selskapene i Norge medlemmer i tillegg til aktører som NBIM, NHO og Innovasjon Norge og mange små og mellomstore bedrifter. Wenche Grønbrekk er styreleder og Kim N. Gabrielli er direktør for sekretariatet i UN Global Compact Norge. Mer info på: www.globalcompact.no.

For spørsmål og henvendelser, ta kontakt med vår politiske rådgiver Edvard Kobro på telefon 47662078 eller mail edvard.kobro@globalcompact.no.